Numărul 10

Martie 1963

Cuvântul

ÎN EXIL

Director:
GEORGE RACOVEANU

Waren wir wirklich am Rande eines Atomkrieges?

Von George RACOVEANU

Vor einiger Zeit kam einer der bestgeschultesten sowjetischen Propagandisten in die Bundesrepublik: der Dichter Jewtuschenko. Er hielt in Tübingen, München und Hamburg Vorträge, die den begeisterten Beifall der Zuhörer hervorriefen. Berichterstatter haben ihn interviewt und die Zeitungen haben ohne Kommentar seine Ausführungen veröffentlicht. Der Mann, den die amerikanische Blockade in Kuba überraschte, wo er zusammen mit etwa 50 000 sowjetischen Instrukteuren weilte (sicherlich nicht, um Fidel Castro zu Vernunft zu bringen), hat es für richtig erachtet, in dem freiheitsliebenden Deutschland zu erklären, daß manche Staatsmänner, „die unbegründet im Namen ihrer Völker sprechen", zum Krieg hetzen. Hier waren bestimmt nicht Janos Kadar, Gheorghiu-Dej oder Walter Ulbricht gemeint, sondern de Gaulle, Adenauer und Kennedy. Weiter stellte er fest, daß in der Bundesrepublik er, Jewtuschenko, der einzige legale Kommunist ist, und dieser Umstand mißfällt ihm. Um ein Beispiel seiner Heuchelei zu geben, zitieren wir: „Auch wenn ich christlicher Demokrat und Feind der Kommunisten wäre, so wäre ich dennoch gegen das Verbot der kommunistischen Partei, denn, wie es so heißt: ‚Indem wir unsere Feinde vertreiben, erhöhen wir sie.'" Man ist versucht sich zu fragen, wie es um die Sache der Freiheit in Sowjetrußland und den Satellitenstaaten bestellt ist. In Kürze waren die Hauptthemen Jewtuschenkos Propaganda folgende:

a) Die Menschheit stand vor kurzem vor einer Katastrophe. Diese Katastrophe wurde durch Vernunft verhindert. (Gemeint ist die Vernunft Chruschtschows.) Dennoch könne der Krieg jeden Augenblick ausbrechen.

b) Die Reden vieler Regierungshäupter „sind lächerlich, sie haben keinen praktischen Sinn, denn die Basis jeder fruchtbaren Diskussion ist das Vertrauen". (Damit spielt er an auf Abrüstungsverhandlungen auf Ehrenwort.) Schließlich gesteht er, daß seine Hoffnung, die Politiker würden den Völkern zu einem gegenseitigen Verständnis verhelfen, bei ihm zusammengebrochen sei. So setzt er jetzt sein Vertrauen auf den werktätigen Menschen. Er folgt also genau der Methode Chruschtschows, der nicht für die Regierungen spricht, sondern sich stets an die Massen wendet, da er weiß, daß in der freien Welt die Regierungen vom Volke abhängig sind.

c) Er stellt die ernste Alternative auf: „Entweder zusammen leben, oder zusammen untergehen". Das bedeutet: entweder sich dem Willen Moskaus beugen, oder …

Seit dem Fall Kuba werden die kommunistischen Führer nicht müde, zu behaupten, daß die Menschheit nur knapp einem Atomkrieg entgangen sei. Ob Chruschtschow oder Zarapkin, Kusnezow oder Jewtuschenko, sie sind sich darin einig, die Welt ständig in Angst zu erhalten, obwohl Chruschtschow und seine Vertrauten sehr wohl wissen, daß keine solche Gefahr bestanden hat. Zu einem Atomkrieg gehören zwei. Amerika allein konnte ihn nicht beginnen. Und Chruschtschow hat es noch nicht gewagt.

Der Atomkrieg wird aber in dem Augenblick bestimmt entfesselt werden, wenn die Despoten im Kreml überzeugt sein werden, daß sie auf dem Gebiet der Atomrüstung der freien Welt überlegen sind. Das weiß nicht nur Chruschtschow, sondern auch der sanfte, friedfertige Jewtuschenko.

Zum Glück der Menschheit aber wissen es heute auch die Amerikaner.

PATRIE ȘI RUDENIE

Pentru dezbaterile ei din sesiunea Noemvrie trecut, la München, Academia Catolică din Bavaria a ales tema generală: *Sinn und Gefahr nationalen Denkens*. Titlurile comunicărilor (*"Vom Nationalbewusstsein zum Nationalismus"*. *"Nation und Universalität im politischen Bewusstsein"*; *"Die Nation als Schöpfungswirklichkeit"* ș. a.) dovedesc nu numai actualitatea problemei *patriei* și *națiunii* — într'o vreme în care ideea de *patrie* începe să se extindă asupra Europei și asupra întregii lumi libere — dar și confuzia grea care stărue în multe cercuri asupra acestor realități. Se știe că în Germania, după prăbușirea din 1945, cuvântul *nație* era scos din limbaj; iar cine ar fi cutezat să se mărturisească *patriot* ar fi fost ocolit, ca ciumat. Și totuși problema fundamentală a omului creștin — mântuirea — nu poate fi dissociată de problema patriei și a neamului din care face parte. Mântuirea se operează individual. Dar ea e în funcție și de viața pe care individul a trăit-o. Și atunci întrebarea: *patria* (cerul și pământul, văzduhul spiritual al țării) și *neamul* (rudenia, strămoșii din noi) influențează ele pașii vieții noastre? De ce se vorbește de laude aduse lui Cristos *cu inimă romană* (corde Romano)? De ce Noul Testament ne înfățișează, ca în ghicitură, defilarea neamurilor înaintea tronului Judecătorului suprem, unde acestea vor pune înainte gloria și onoarea lor (gloriam et honorem gentium), adecă *specificul* și *unicul* lor?

Dezbaterile de la Academia Catolică ne îndeamnă să punem în discuție, pentru Românii din exil, problema "Patriei și Rudeniei", expresie prin care imnografia noastră bisericească definește "Țara și Neamul". Pentru înlesnirea problematicei deschidem discuția cu următorul articol, de înaltă ținută polemică, al lui Nae Ionescu, scris pentru revista de critică teologică *Predania*".

G. R.

NAȚIONALISM ȘI ORTODOXIE

Intervenind într'o polemică iscată între naționaliști, dl. Radu Dragnea, gânditor de calitate și autor al unor substanțiale cercetări asupra culturii rumânești, găsește prilejul să pună în discuție raporturile dintre "Ortodoxie și Naționalism"[1]). Bucurându-ne că, prin contribuția susținută a d-lui Dragnea, acestă problemă — care, până mai acum câțiva ani, avusesc ciudatul destin de a nu fi atacată decât cu mijloace primare — intră în domeniul marilor desbateri, vom încerca să obținem, pe cale de obiecțiune, câteva precizări pe cari, cel puțin ca puncte de discuție, le socotim necesare.

Să începem prin a mărturisi că întreprinderea noastră nu e prea ușoară. Dl. Dragnea nu este întotdeauna gânditorul cel mai clar în expunere al culturii noastre. O grijă, pe care o înțelegem chiar când nu o practicăm, pentru plasticitatea gândirii, îl îndeamnă adesea să renunțe la simplificările și sistematizările fără de care transmiterea unui gând devine extrem de anevoioasă. Așa încât, trebue să o spun din capul locului, obiecțiunile mele se raportează la ceea ce *eu*, cu oarecare timiditate, *cred* că reprezintă punctul de vedere al d-lui Radu Dragnea.

După impresia mea, dl. Dragnea socotește că poate oarecum opune ortodoxia naționalismului; căci deși "ortodoxia și naționalismul se apropie până la confruntare, sunt sincronice și chiar colaborează", totuși, nu numai că "în niciun caz nu se identifică", dar — mai mult încă — "a fi naționalist e o grea cădere în păcat, din care nădăjduim a ne mântui în ortodoxie". E dificil de spus cum raționează dl. Dragnea pentru a da valoare de circulație acestei afirmațiuni. Totuși, îmi închipui că nu greșesc prea mult când socotesc ca la d-sa opoziția aceasta decurge dintr'o înțelegere strict biologică a nației, viața spirituală fiind de competența și domeniul oecumenicității creștine, "pe deasupra hotarelor confesionale și politice".

Să-mi fie îngăduit a-mi exprima surprinderea, că un om ca dl. Dragnea, care circulă așa de frequent în lumea bunurilor culturii, și care, deci, trebue să aibă într'un grad foarte ridicat simțul *necesității realului*, poate întrebuința formule așa de abstractizante și de universalizante, ca aceea cu "depășirea hotarelor confesionale și politice". A crede că se poate trece, în veac încă, peste hotarele confesionale și politice, însemnează a uita că și istoria tot de Dumnezeu e făcută, și a socoti că se poate anula realitatea formelor de viață, așa cum le-a lăsat Dumnezeu. Atitudine categoric falsă, cel puțin pentru simțul realist și istoric al ortodoxiei; cu atât mai falsă și mai primejdioasă, cu cât, infestată încă de juridicismul roman, ea duce la ideea augustinică a mântuirii în veac, pe care (fatal!) o împărtășește, de altfel, și dl. Dragnea. (D-sa vorbește de "mântuirea aici, pe pământ, în istorie, întrucât creăm cultură", — uitând că, cel puțin în unele forme ale ei, cultura nu e decât o consecință a căderii lui Adam în păcat. Mântuirea prin creație e — de altfel — a poziție magic-panteistă, și nu creștină!).

Unde sunt necesare precizările, pentru a ieși din surprinzătoarea și inacceptabila opoziție pe care o construiește d-l Dragnea între ortodoxie și naționalism? Deocamdată, în două puncte:

1. *Națiunea*. D-l Dragnea recunoaște însuși că "a aparține unei națiuni e un fapt firesc, dela care nu te poți sustrage ca nici dela naștere sau de a avea părinți". Totuși d-sa crede, cum văzurăm, că "a fi însă naționalist este o grea cădere în păcat". De ce însă a fi naționalist este o grea cădere în păcat, atunci când totuși a aparține unei națiuni e un fapt firesc și necesar, nu ne lămurește d-l Dragnea. Și asta nu e bine, pentrucă fără ajutorul d-sale noi nu putem judeca decât așa: *Naționalismul este atitudinea care trage toate consecințele îngăduite din constatarea faptului firesc și necesar că orice om aparține — fără putință de sustragere — unei națiuni*. Dacă, deci, apartenența la o națiune e un *fapt firesc*, naționalismul trebue să fie și el o *atitudine firească*, și nicidecum o grea cădere în păcat. (Că națiunea, ca realitate istorică, e o consecință a păcatului originar, prin care s'a început istoria, prin care noi *am căzut în istorie*, asta e altă chestiune!)

Așa fiind însă, națiunea e nu numai categoria logică, ci și colectivitatea reală care ne definește pe fiecare din noi, locul cadrul și principiul întregii noastre acțiuni și existențe în veac; iar naționalismul nu e numai o doctrină politică, cum pare a voi să lase a se înțelege d-l Dragnea, *ci o atitudine polivalentă*, care acoperă tot așa de bine sectorul spiritual sau economic, politic sau cultural-estetic al activității noastre. De unde urmează însă că opoziția naționalism-ortodoxie nu e valabilă.

1) *Radu Dragnea, Ortodoxie și naționalism, ziarul "Buna Vestire", Nr. 77, din 28 V. 937.*

continuarea în pag. 4

ÎN BOBOTE

de Virgil IERUNCA

In ultima vreme chipul de "infern înghețat" al Republicii Populare Române înfioară, odată mai mult, conștiința occidentală grație unei cărți. Unui roman: "*Incognito*" de Petru Dumitriu. Unii critici vorbesc de Dostoievsky și Boris Pasternak. Noi vom vorbi doar de Petru Dumitriu. Mai precis de această carte care înseamnă o răscruce și o răscumpărare. O răscruce în mărturiile despre tragedia Țării; o răscumpărare a unui scriitor care, pe drumul Damascului, regăsește ființa românească, intră în limitele și tăriile ei, pentru a o semnala lumii.

Despre teroare ca semn și condiție a universului comunist s'a scris mult. Nu s'a neglijat nici boala concentraționară, nici iconografia "sensului" istoriei, nici turtirea masselor prin minciună, frică și foame, nici impostura ca reflex condiţional. Sunt însă câteva realități pe care nimeni nu le-a descris ca Petru Dumitriu. In primul rând cele legate de structura însăși a "nouii clase" și de personagiile ce mișună în circonferința ei nefastă. Atât în Întâlnire la Judecata de Apoi", prima sa carte scrisă în Occident, dar mai ales în "Incognito", unde saltul dela cronică la plăsmuire e vădit, Petru Dumitriu isbutește să înregistreze ca într'un fel de radiografie teribilă, comportamentul "sufletelor moarte" ce alcătuiesc "inteligheția" unei democrații populare. "Ședințele", de pildă, în care oficiază slujitorii para-logosului comunist, sunt fără seamăn în literatura de mărturii despre realitățile din Est. Toată această atmosferă de intimitate vâscoasă, de limfă și noroi, în care autointocsicații de otrăvuri reci vorbesc pentru a răpune cuvântul, se sfidează pentru a supraviețui, se târăsc pentru a trăi pur și simplu, întreagă această ceremonie eunucoidă în care participanții au supt parcă din cine știe ce "lămâi tragice" paloarea unui alt fel de "a fi sau a nu fi", sunt surprinse cu o forță și cu o artă neîntrecute.

Ne-am oprit la un singur aspect, dar ar trebui să stăruim și asupra altora din acest poem simfonic și negru al realității comuniste care e "Incognito", (trecând peste unele inadvertențe — puține — ce nu adumbresc esența mesagiului). Citām, cu economie, solemnitatea unsuroasă a sărbătorilor din neocalendarul reperist, veghea de cenușă a "securiștilor", forfota "ginitorilor", atâtea și atâtea crâmpeie ale vieții de fiecare zi în care oamenii caută să se convingă că totuși trăiesc. Ar trebui amintite, desigur, acele momente din istoria nu prea îndepărtată, în care Rușii pun stăpânire pe nopțile bucureștene, în care noaptea însăși învăluie Țara în zodii nouă, cu "oameni noi" cu ordinea nouă a unui blestem ce se vrea istoric. Ne oprim însă pentru a trece la miezul însuși al cărții care e spiritual.

Eroul din "Incognito", Sebastian Ionescu, pune în chestiune "existența funcțională" dintr'un regim comunist și reușește să instaureze, în deplină tiranie ca cea din România, un stil de rezistență. O rezistență fără arme, fără ajutoare din afară, o rezistență interioară. Mai întâi în închisoare și apoi la Canal — aceste tărâmuri de suferință limită — eroul cărții creiază, necesar, "contactul inimii cu lumea" și ajunge la Dumnezeu. Drumul la "centru" e drumul iubirii de oameni și de tot, drumul rugăciunii, "singura poziție ce nu poate fi pierdută". Din clipa în care Dumnezeu devine "subiect de decizie", (nu în sens existențial, ci în sensul senin și organic al creștinului înviorat de acest dar dumnezeesc care este "neașteptatul", "nespusul", paradoxul trăit al unei iubiri fără margini, nici umbre) eroul din "Incognito", departe de a

continuarea în pag. 4

UN EVENIMENT CULTURAL:



München 1 1962, 160 pagini in 8.

Proză: Mircea ELIADE (Fragment de Jurnal), Vintilă HORIA (Monstrul), Petru DUMITRIU (Caii cei mai bine îngrijiţi), Eugen DRAGUŢESCU (La şase ani de la moartea lui Brâncuşi), Mihai NICULESCU (Ce bine era în insulă!), George RACOVEANU (Între Tradiţie şi Scriptură).

Poezie: N. I. HERESCU (Testament), Antoaneta BODISCO (Tristia-Triptic), Alexandru BUSUIOCEANU (Getică), Virgil IERUNCA (Decalog), Paul MIRON (Precuvântare), Aron COTRUŞ (Rugăciune-Psalm românesc No. 1 — În noi toţi uriaş reînvie), Vasile POSTEUCA (Ţara), Yvonne ROSSIGNON (Întinsa toamnă — S'a întristat lumina), Al. GREGORIAN (Concert), Nicolae CARANICA (Întâmpinare), Nicolae PETRA (Fără titlu), Ion PĂRVULESCU (Eurydice pe bază de Argeş, — Pădure, maică de ceaţă), Ştefan BACIU (El Interamericano), I. G. DIMITRIU (Albatroşii), Al. CIUTACU (Lemuria).

Cronici, idei, fapte: Mircea POPESCU, Eugen LOZOVAN, Monica LOVINESCU.

Anexe: Activitatea Societăţii Academice Române.



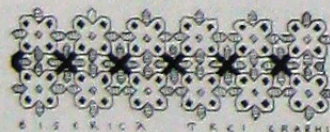
Revista este şi o încântare a ochiului. De la copertă, până la ultima vignetă, entusiasmează.

Sculpturile ornamentale ale bisericilor româneşti, prezentate de maestrul *Drăguţescu* în "râuri" de altiţă, sunt o adevărată desfătare pentru ochiul pretenţios.

Şi un cuvânt despre greşelile de tipar, — plaga tipăriturii româneşti în străinătate: ele trebue căutate cu lumânarea. Echipei dela Roma a SAR, în frunte cu Mircea *Popescu*, toată lauda!

Revista poate fi cerută la Msgr. Dr. Octavian BÂRLEA, München 8, Preysing-Straße 83, Deutschland.

Preţul = 4 doll. G. R.



BIBLIOGRAFIE:

George CIORĂNESCU: CANARE 1960, Fundaţia Regele Carol I, Paris 1961, 52 pagini.

UN POETE ROUMAIN EN ESPAGNE: ALEXANDRE BUSUIOCEANU, Fundaţia Regele Carol I, Paris 1962, 36 pagini.

L'EXPLOITATION DES RICHESSES FORSTIÈRES ROUMAINES SOUS LE RÉGIME COMMUNISTE, Paris 1962, 18 p.

A. BUSUIOCEANU, *Opt poeme din ciclul* NENUMITA LUMINĂ, traducere de George CIORĂNESCU, introducere de Alexandru CIORĂNESCU, Paris 1963, 40 pagini.

D. C. AMZĂR: ARDEALUL LA VENIREA UNGURILOR. Continuitate românească sau prioritate maghiară? (In "România", Ianuarie-Fevruarie 1963).

G·L·O·S·S·A·R·I·U·M

VIZITĂ „LEGENDARĂ"

Profesorul Ishizo a stat câteva zile în Campus. L-am cunoscut la Tokyo, l-am întâlnit mereu în timpul Congresului, apoi am fost la Sendai, invitat de el şi de Hori să ţin o conferinţă despre "Metodologia Istoriei Religiilor". Ishizo îmi spune că vizita mea la Sendai a ajuns legendară. Intr'adevăr, lucrurile s'au întâmplat aşa. Trenul pleca pe la trei, şi la două, Ishizo, Hori şi un întreg grup de studenţi au venit să mă ia dela hotel. La gară ni s'a spus că, datorită ultimului taifun, regiunea din nord e inundată, şi trenul va avea o întârziere de circa un ceas. Ne-am dus cu toţii în restaurantul gării, la etaj, am cerut cafea şi am continuat discuţia despre "metodologie". Cum studenţii nu înţelegeau prea bine englezeşte, mă opream din când în când, şi Hori sau Ishizo le rezumau în japoneză cele ce spuneam. Unul din studenţi cobora la răstimpuri ca să se informeze de apropierea trenului. (Ni se spusese că ar putea câştiga zece, cinsprezece minute). Dar la un moment dat discuţia se însufleţeşte. Cred că vorbeam, cred, despre interpretarea miturilor). Nu ştiu cum a putut trece un ceas şi jumătate. Îmi aduc însă şi acum aminte figura speriată a tânărului student, în uşa restaurantului, strigându-ne că trenul intră chiar atunci în gară. Am coborât într'o clipă, tocmai când pornea trenul şi am încercat chiar să-l prind din fugă, dar mă aflam pe un alt peron, şi n'am reuşit să-l ajung.

Întâmplarea a devenit legendară pentrucă aşteptasem trenul un ceas şi jumătate. Noroc că, pe la şase, era un avion spre Tokyo. În câteva maşini, ne-am îndreptat imediat spre aerodrom. Ca să evite orice risc, Ishizo şi cu Hori m'au instalat chiar la bariera unde sta scris: Tokyo - şi aproape n'au mai deschis gura. Stam toţi pe bancă, cu ochii pe acea tabelă care purta cuvintele magice: Tokyo.

PROVINCIALISM MITOLOGIC

Conceptul de Lege Naturală, pe care l-am învăţat dela Greci este abolit de marxism. În locul lui e introdusă Istoria, adică: lupta de clasă. Orice "universalism" în afară de cel pe care-l va instaura dictatura proletariatului, e compromis; mai grav, e considerat un obstacol în drumul emancipării proletariatului.

Nu cred că a văzut cineva până acum că marxismul reintroduce — în locul Legii naturale — provincialismele mitologice de dinainte de Stoici. În locul unei structuri universale şi raţionale — avem acum un mit, adică o "Istorie exemplară", elaborată de o anumită clasă socială, într'un anumit moment istoric, într'o anumită cultură, şi proiectată ca *singurul Adevăr şi singurul Destin posibil*. Este ceeace numesc eu "provincialism mitologic". Căci şi mitologiile primitive, deşi expresii ale unui trib sau unei provincii culturale, se pretind universal valide. Toate cătunele se găsesc în "Centrul Lumii". Orice şef de trib e un Cosmocrator, etc. Privite dinafară, asemenea expresii culturale sunt provinciale. Dar marxiştii nu acceptă să se privească "din afară". Ei se recunosc ca întrupând singurul sens posibil al Istoriei.

Religia populară greacă — mai precis: mediteraneană — a supravieţuit, sub vestmânt creştin, până în vremurile noastre. In Mediterana, în Balcani, în Italia de Sud, etc. — regăsim încă anumite teme religioase cretane şi egeene. E, în parte, ceeace numesc eu "religia cosmică". *Demeter* supravieţuieşte în folklor, în timp ce *Zeus* a dispărut de mult.

Dar în ce fel a dispărut, el şi toţi zeii homerici, şi tot ce se lega de religiozitatea olimpică? Au dispărut din experienţa religioasă, dar, datorită lui Homer şi geniului grecesc, şi-au găsit loc în cultura europeană. Fac parte din moştenirea erudită a oricărui european. Astfel că se poate spune că Grecia a fecundat pe două planuri Europa: prin religia "populară" (pre-indoeuropeană), asimilată de folklor şi creştinismul ţărănesc (religie cosmică); prin Olimpici, asimilaţi de *litterati* şi cultura livrescă occidentală.

Pesimismul homeric. În special pesimismul poeţilor ionieni: ai impresia că, pentru ei, zeii s'au retras, au devenit *dei otiosi*, se dezinteresează de soarta omului, întocmai după cum "primitivii" cred că Dumnezeu, după ce a creat Cosmosul şi omul, s'a detaşat de propria lui creiaţie, şi s'a retras în cel mai înalt Cer, a devenit *deus otiosus*.

Dar, la primitivi, locul Zeului Suprem l-au luat alte Figuri divine (Magna Mater, Demiurgul, etc.) — expresii ale sacralităţii Cosmosului şi a Vieţii. Uitând pe "Dumnezeul adevărat", primitivii se mângâie cu venerarea divinităţilor opulenţii şi fertilităţii. La Ionieni, procesul e mult mai radical: chiar aceste divinităţi "secundare" s'au depărtat de om, sunt indiferente soartei lui. În locul *theofaniilor* cosmice — Ionienii exaltă viaţa, sănătatea, tinereţea, dragostea, adică ceeace rămâne când aceste theofanii sunt *desacralizate*.

Dar de ce sunt, atunci, atât de tragici, atât de pesimişti — poeţii aceştia ionieni? Descoperirea plenitudinei şi bucuriei vieţii — ar fi trebuit să conducă, dimpotrivă, la o concepţie luminoasă a existenţii.

Probabil că omul nu se poate bucura de "darurile vieţii", dacă nu le asumă ca nişte semne venite *de dincolo*.

Paradox: Grecii, despre care spunem că iubeau viaţa, existenţa întrupată, forma perfectă — aveau ca ideal de supravieţuire, supravieţuirea intelectului pur (spiritul, *nous*).

Creştinii care, în aparenţă, sunt asceţi şi dispreţuiesc trupul, insistă asupra necesităţii învierii trupului şi nu concep beatitudinea paradisiacă fără reunirea sufletului cu trupul.

MIRCEA ELIADE

N. Red. Titlurile fragmentelor sunt date de noi

PEPENE VERDE

Un circ la margine de-oraş
în soarele călduţ de dupămasă
un clown spălându-şi în lighean cămaşa
un vânzător de-alune şi covrigi
şi o trăsură goală pe şosea
pierzându-se în praful galben.
Grătarul mort cu trei gogoşi de eri,
un vânt subţire'mpinge căluşeii
pe care îngeri mari de spumă călăresc.
Şi pe o bancă, lâng'un sufărtaş
o ordonanţă-şi curăţă briceagul
şi taie pe'ndelete o felie cât o lună nouă
dintr'un pepene verde.

Stefan BACIU

DOINĂ

Frunzuliţă foi de nuc,
Spune-mi, Doamne, un's'o-apuc
Că-s străin în ţara mea,
Străin pretutindenea.

De muncesc din zori în seară,
N'am nici pâine de secară!
De muncesc din zori în noapte,
Port tot haine rupte'n coate.

De încerc ceva să fac,
Îmi vin corbii toţi de hac,
Corbii şi cu haitele,
Mâncai-ar pustiile.

Dela Timiş pân'la Prut
Toată calea o-am bătut,
Şi-am crezut, lua-m'ar focul,
C'o să-mi aflu-odată locul.

Dar nu-i, Doamne, pentru mine,
Nici un loc să-mi fie bine,
Că-s străin în ţara mea,
Străin pretutindenea.

De-am avut o pită'n vatră,
Mi-au luat-o, zău, pe toată
Şi mi-au dat în loc o carte
Ca să-mi ţie de bucate.

De-am citit-o de cinci ori
M'am vândut la vrăjitori
Şi fiindcă eram prost,
Am crezut-o că-i cu rost.

Doamne, Dumnezeul meu!
Nu mi-o lua 'n nume de rău;
De-am citit-o-a-şasea oară
Mi-am dat seama că-i ocară.

De-am deschis ochii mai bine,
Mi-a fost scârbă şi ruşine,
Şi-am luat drumul de nebun
La toţi verde să le-o spun.

Dar m'au pus la lanţuri grele
Vai de păcatele mele,
De mi-au luat şi soarele,
Şi privighetoarele.

De-am scăpat cum am scăpat
Drumu'n lume mi-am luat,
Dar şi-aici sunt cerşetor
Tot din vrerea dumnealor.

Frunzuliţă foi de nuc
Spune-mi, Doamne, un's'o-apuc
Că's străin în ţara mea,
Străin pretutindenea.

Ion DUMITRU

VÂNT DE MARTIE

Vânt de Martie, mânz tehui:
potcovit cu muguri noi,
din beteala soarelui
coamă jucăuşă'n ploi.

Cat'a-l priponi, de poţi,
la uluca unui dor!
Pe sub cătină de nor
drumul lui e drum de hoţi.

Acu e şi-acuma nu-i.
Paşte sfârcuri de vlăstare,
iarbă scundă, pe ponoare,
uşurelul codrului.

Când îmi calcă urma, când
scăpărând din stea în stea
bate zarca'n faţa mea.
Pas de-i pune şea de gând!

Vânt de Martie, mânz tehui,
arătare-a dorului:
toată lunca Oltului
mi-a 'nverzit pe urma lui...

Yvonne ROSSIGNON

CONFERINŢE

Prof. Dr. Günter REICHENKRON (Freie Universität Berlin): *Die Entstehung des rumänischen Volkes nach den neuesten Forschungen.*

În ciclul de conferinţe asupra problemelor Sud-Estului european, organizat de *Südost-Institut* din München a vorbit, în seara de 19 Fevruarie, profesorul Reichenkron, elev al savantului E Gamillscheg. Plecând de la faimosul text din *Vopiscus* şi schiţând datele problemei *continuităţii* elementului daco-roman în ţinuturile cucerite mai târziu de Unguri, profesorul Reichenkron a dovedit, pe temeiul cercetărilor lingvistice, *permanenţa* unui important nucleu dacoroman în Transilvania, şi anume: în Transilvania vestică. Interesante concluziile la care profesorul berlinez ajunge în chestimea *romanităţii* limbii române. Numărul cuvintelor preromane, care formează *substratul* limbii, poate fi socotit la 2000.

În expunerea sa, profesorul Reichenkron s'a sprijinit pe datele Atlasului linguistic Român şi pe concluziile la care a ajuns Ernst Gamillscheg. Dintre învăţaţii români au fost citaţi: Sextil Puşcariu, C. Daicoviciu şi Traian Herseni.

UMBRA LUI MIRCEA STREINUL

de Ştefan *BACIU*

În esseul "Prăvălia Diavolului", publicat în "Cuvântul" din Octombrie 1962, Virgil Ierunca analizează, cu un deosebit spirit critic şi cu profundă înţelegere, una din cele mai *grele* şi caracteristice cărţi ale scriitorului bucovinean Mircea Streinul.

Spre sfârşitul articolului, Ierunca, scriind despre Streinul, afirmă: "A murit însă la timp: înainte de revărsarea, de data aceasta peste întreaga ţară şi peste jumătate de Europa, a acelora pe care i-a văzut aşa cum sunt, în "Prăvălia Diavolului".

Nu. Mircea Streinul n'a murit înainte de intrarea communiştilor în ţară, ci câteva luni *după* ce solii "*luminii care vine de la răsărit*", au năvălit peste Nistru.

Nu ştiu dacă mi-ar fi cu putinţă, azi trecuţi aproape douăzeci de ani, să fixez, din memorie, luna exactă, dar cred că Streinul a murit în Noembrie sau Decembrie 1944, la patru sau cinci luni după "revărsarea peste întreaga ţară", a hoardelor lui Stalin.

Pe Mircea Streinul l-am cunoscut în 1934, la Braşov.

Venise în numele revistei "Iconar", — să viziteze grupul nostru, din jurul revistei "*Frize*", aducându-ne, în afară de poeme de-ale sale, colaborări speciale de la alţi bucovineni, între care E. Ar. Zaharia, Neculai Roşca, Aurel Putneanu, Traian Chelariu.

Ne-am întâlnit pentru prima oară într'o însorită dimineaţă de vară, ţin minte, pe Promenada Braşovului. Eu eram în tovărăşia lui Niculae Cantonieru, deja bolnav şi în pragul morţii, reprezentant al "Frizelor", dat fiind că ceilalţi doi redactori, Mihail Chirnoagă şi Aurel Marin, ofiţeri din Vânătorii de Munte, se aflau pe undeva, în manevre, în Carpaţi.

Am vorbit despre câte în lună şi în soare, dar mai cu seamă despre poezie şi în cele câteva zile pe care Streinul le-a petrecut la Braşov, ne-a cetit multe poeme scrise noaptea, la hotel. Ţin minte că manuscrisele lui scrise pieziş, erau totdeauna pline de corectări, cuvinte aruncate oarecum la întâmplare, unele peste altele, dar faptul acesta nu-l stingherea la cetit: trecea peste petele negre din text cu o uşurintă aproape somnambulă, şi, de multe ori, scotea creionul, ca să adauge un vers sau un cuvânt nou.

Dupăce Streinul a plecat din Braşov, primul semn de viaţă pe care l-a dat, a fost un atac de-o extremă violenţă contra mea, în luna în care, la Bucureşti, mi se dădea *Premiul Fundaţiilor Regale:* Streinul insinua că luasem premiul din motive... politice, fiind *protejat* de Octavian Goga, pentru motivul că un frate al tatălui meu, doctorul Aurel Baciu, era deputat *gogist*...

Când Cantonieru i-a scris lui Streinul la Cernăuţi, spunând că nu-l cunoşteam personal pe Goga, şi că acesta nu ştia de existenţa manuscrisului *Poemelor Poetului Tânăr,* a urmat o serie de atacuri şi mai violente în "Iconar", fără ca eu să răspund vreodată un singur cuvânt.

Ceeace era însă extrem de ciudat, mai cu seamă pentru cine nu cunoştea pe Streinul, era faptul că aceste atacuri publice, erau urmate, în particular, de dedicaţii extrem de afectuoase şi chiar respectuoase, pe diferitele cărţi şi plachete pe care mi le trimitea regulat, întâiu la Braşov, mai târziu, la Bucureşti, unde mă mutasem în 1937.

Când, după răpirea Bucovinei şi ocuparea Cernăuţilor, Streinul a venit la Bucureşti, am făcut tot ce-am putut, ca prietenul meu Victor Popescu, directorul "Universului Literar" să publice în mod regulat poeme şi nuvele de Streinul.

În felul acesta, poetul bucovinean, împreună cu prietenul său, pictorul Rud. Ribyczka, au devenit membri permanenţi ai echipei noastre, alături de Traian Lalescu, George Voinescu, Mihai Niculescu, Ghiţă Soare, şi ceilalţi stâlpi ai aşazisei *Generaţii de Aur.*

În 1942—43, când eram şeful serviciului de presă al Editurii *Publicom,* al cărei birou era în Pasajul Comoedia, la doi paşi de Strada Academiei unde se găseau birourile cenzurii militare, al cărei funcţionar era Streinul, ne întâlneam deseori într'un mic restaurant, lângă Cofetăria Anghelescu, vorbind ore în şir despre poezie, prelungind deseori acest dialog în biroul meu, sau în redacţia ziarului "Informaţia", unde lucram pe vremea aceea.

Cu timpul, directorul Editurii *Publicom,* fermecat de personalitatea lui Streinul, care câteodată se instala în biroul lui, vorbind şi declamând din Rilke sau din Ştefan George, i-a cerut un manuscris, dispus să-i publice un roman.

Peste câteva zile Streinul a venit, nu cu un roman, ci cu trei, şi, după ce Ştefănescu-Publicom le-a cetit cu cea mai mare atenţie, mi-a trecut manuscrisul cărţii "Soarele răsare noaptea", rugându mă să-i spun ce cred despre carte. Cucerit de strania ei frumuseţe, l-am hotărât pe editor să o publice imediat, lucru care s'a şi întâmplat.

Din păcate, cartea n'a avut ecoul meritat, fapt care l-a durut nespus pe Streinul, după cum mi-a spus, într'o criză de plâns, la restaurantul de pe Strada Academiei, copleşit de un atac de nervi, mai cu seamă că în ultimele luni începuse să bea, zilnic, cantităţi enorme de ţuică, convins că zilele lui erau numărate.

Două sau trei luni după intrarea Ruşilor în Ţară, timp în care îi pierdusem urma lui Streinul cu desăvârşire, crezând chiar că plecase în Germania, după cum se svonise în Bucureşti, nu mică mi-a fost uluirea, când, mergând într'o seară de toamnă târzie spre redacţia *Universului,* vă o arătare ieşind cu greu, razimându-se de pereţi, dintr'o cârciumă – pe Strada Sărindar-în faţa Teatrului Maria Filotti, unde deobiceiu beau şi se certau şoferii şi hamalii care descărcau hârtia pentru diferitele tipografii din apropiere.

La început, mi s'a părut că am înaintea mea o stafie, dar când arătarea s'a oprit sub un felinar, am văzut că nu visam: în faţa mea stătea poetul Mircea Streinul, într'un pardesiu jerpelit, cu bască albastră trasă pe ochi, neras de mai bine de-o săptămână, abia reuşind să lege cuvintele, hohotind de plâns.

Mi-a spus numai două cuvinte, pe care însă nu le voi uita niciodată:

AU VENIT!

Pe urmă, s'a pierdut în umbra pâcloasă şi rece a toamnei.

Pentru totdeauna.

Seattle-Washington, Januarie 1963

O ISTORIE REPERISTĂ A BISERICII UNIVERSALE

În 1956 a apărut, la Bucureşti, o istorie a Bisericii Universale, în două volume, "manual pentru uzul studenţilor Institutelor teologice (adecă a celor două Institute teologice, dela Bucureşti şi Sibiu, care mai există încă astăzi în RPR n. n.), tipărit cu aprobarea Sf. Sinod şi cu binecuvântarea Prea Fericitului † Justinian, Patriarhul României". Autorii acestui manual nu îndrăznesc să se declare decât modest şi discret pe pagina 2-a jos, unde ni se spune că "alcătuirea acestui manual a fost încredinţată: dlui Teodor M. Popescu (azi în temniţă), profesor la Institutul Teologic din Bucureşti, P. C. Pr. Teodor Bodogaie, profesor la Institutul Teologic din Sibiu şi dlui profesor George Gh. Stănescu din Cluj". Au şi dreptate respectivii să nu se declare chiar pe prima pagină, căci istoria Bisericii Universale scrisă de ei, numai onoare nu le face.

Deşi e vorba de o istorie a Bisericii Universale, şi nu a Bisericii Române, ne-a interesat totuşi în primul rând să ştim ce spun autorii de exemplu despre Unirea dela 1699, despre "a doua Unire" dela 1948 şi despre catolici în general.

Şi iată în adevăr că la pag. 308, vol. 2 autorii "demască" în cel mai frumos stil bolşevic pe romano-catolici, al căror scop "rămâne acelaşi; sporirea, cu orice preţ, chiar imoral, a numărului credincioşilor, spre a-i putea domina apoi şi social şi politic". Ei bine, nici Stalin n'ar fi scris altfel despre catolici. Cu astfel de metode, "demascate" abia acum, sub regimul aşa zis de "democraţie populară", ne mirăm că au mai rămas ortodocşi în România. La pag. 309 ni se mai spune că "prin otrava învăţăturii catolice se infiltra şi înstrăinarea de ortodoxie"...

Pela 1700, când ştim că o parte din Românii transilvăneni, împreună cu episcopii lor, s'au unit cu Roma, de sigur că acestă unire nu s'a făcut fără incidente, fără multe împotriviri şi fără unele lupte, cum era şi firesc într'o asemene a epocă şi la o asemenea prefacere. Dar se pare că autorii noştri, în ce priveşte această unire, sau văd lucrurile superficial, sau nu vor să le vadă aşa cum au fost, amestecând şi confundând totul. Ei atribuie până şi revoluţiei lui Horia, Cloşca şi Crişan un caracter de luptă contra Unirii cu Roma. "Poporul n'a acceptat Unirea cu Roma şi chiar dacă unele din urmările culturale ale acestui act au fost folositoare (Şcoala ardeleană), faptul nu se datoreşte în primul rând sentimentelor catolice ale corifeilor lui, ci mai curând celor naţionale" (pag. 312). Aceasta însemnează a face sofistică şi a vedea lucrurile fals. Cine a afirmat sau afirmă oare că reprezentanţii Şcolii ardelene, că marii Maior, Şincai şi Micu, au făcut ceea ce au făcut pentru că erau catolici? Nu cred că vreunul din cărturarii noştri uniţi ar fi afirmat vreodată că Şcoala ardeleană şi Curentul latinist s'ar fi datorit sentimentelor catolice ale corifeilor lor. Dar că dacă nu s'ar fi făcut Unirea n'am fi avut nici şcoală ardeleană nici curent latinist, aceasta cred că ar fi putut-o vedea — cu puţină bunăvoinţă — şi hiperortodocşii autori ai manualului în chestiune.

Iată însă că "dihonia între cele două Biserici (noi am zice, mai pe româneşte, dihonia *dintre* n. n.) româneşti din Ardeal a încetat, prin actul din 8 octombrie 1948 (la 250 ani), act care a fost posibil *datorită împrejurărilor sociale şi politice din RPR*" (pag. 313, sublinierea e a noastră).

Fraza aceasta spune mult, pentru cei ce ştiu s'o citească cu atenţie. Autorii recunosc şi declară — fără să pară însă a avea vreo intenţie suspectă regimului sub care trăiesc — că unirea bisericilor, mai bine zis silirea uniţilor de a reveni la ortodoxie, a fost posibilă numai datorită bolşevismului. Credem că aceasta numai, şi nimic altceva, este de înţeles prin "*împrejurările sociale şi politice din RPR*". Ceva mai sus autorii spuseseră şi despre Rutenii uniţi cam acelaşi lucru: "prin împărţirea Poloniei (1772—1795) rutenii ajunşi sub ruşi revin la ortodoxie, iar cei din Galiţia austriacă rămân până în zilele noastre (1946), când revin cu toţii la ortodoxie" (pag. 311—312, vol. 2). Ce simplu şi frumos! *N'are decât să apară regimul bolşevic şi toţi revin la ortodoxie.* Despre Uniţii noştri se mai spune că "în octombrie 1948 peste 400 de preoţi canonici şi protopopi au rupt peceţile care-i uneau cu Roma, revenind împreună cu poporul, care rămăsese legat tot de rânduielile Bisericii răsăritene, la sânul Bisericii strămoşeşti" (pag. 427). Că unii, slabi de înger, au putut fi convinşi, prin diferite mijloace, să revie la ortodoxie (poate că nu e bine spus *să revie la ortodoxie,* căci cei de astăzi n'au fost niciodată ortodocşi, ca strămoşii lor de acum 250 de ani), nu neagă nimeni, cred, şi lucrul este şi explicabil. Dar tot aşa de explicabil este că mulţi, foarte mulţi, au refuzat să devie ortodocşi, atât cler, cât şi popor. Ce s'a întâmplat anume cu aceştia, dacă mai au voie să fie, şi mai pot fi uniţi, dacă mai trăiesc chiar, aceasta nu vor să ne-o spuie cucernicii noştri autori. Noi o putem însă afla din altă sursă, dintr'o sursă, credem, destul de competentă şi de încredere, căci ea se află în lumea liberă, unde se poate spune şi scrie totul, fără frica de cenzură.

Cum s'a făcut această "revenire" a Uniţilor la ortodoxie, noi Românii din lumea liberă o ştim prea bine din volumul "*Biserica Română Unită*", apărut în 1952 la Madrid (417 pag. cu 40 ilustr. în afară de text). Aici vorbesc, de sub pana a trei savanţi preoţi uniţi, nu altceva decât documentele. Şi acestea ne arată lucruri de care orice om cu mintea întreagă se îngrozeşte şi se cutremură: episcopi şi preoţi uniţi arestaţi, chinuiţi şi chiar ucişi. Acesta e adevărul asupra "marelui act" dela 1948, şi despre el nu ne suflă nimic autorii manualului în chestiune.

Despre catolicii din România de odinioară ni se mai spune că "toţi căutau să convertească poporul român la credinţa Vaticanului" (pag. 432). Ce bine, ar spune un glumeţ, că a venit regimul actual, căci altfel, Doamne fereşte, toată Românimea era în pericol să se catolicizeze.

Autorii manulului vorbesc despre Biserica română din toate provinciile româneşti. Doar despre cea din *Basarabia* se feresc să amintească ceva. Nu ni se spune cum au trăit, cel puţin din punct de vedere ortodox, Românii noştri basarabeni sub vechiul regim ţarist şi cum trăiesc cei de astăzi sub actualul regim bolşevic, care-i duce în Sibiria şi Kasakstan. Probabil că biserica lor, dacă mai există, nu face parte din Biserica Universală.

Şi autorii încheie astfel capitolul despre Biserica română: "Şi în vremuri de bucurie, ca şi în cele de durere şi de mari prefaceri, *cum sânt* şi cum au fost destule în ultimii 150 de ani, Biserica rămâne pentru poporul român un mare izvor de putere şi mângâiere în misiunea lui istorică" (pag. 433, vol. 2).

Frumoase cuvinte şi foarte cu tâlc spuse! Nu mai rămâne decât ca şi autorii noştri să fie pătrunşi de mai mult spirit creştin. Ar fi bine să se înceteze în sfârşit de a se ofensa şi insulta alte biserici. Ar fi bine să se ştie în sfârşit — atât în Ţară, dar mai ales în exil — că Biserica lui Hristos este şi rămâne una, aşa după cum copacul, cu toată mulţimea lui de ramuri, unul este. Ar fi bine ca toţi — şi mai ales cei chemaţi, servitori ai Bisericii — să lase la o parte orice prejudecăţi şi orice mândrie şi să lupte pentru ca această Biserică a lui Hristos să poată revedea sub acoperişul ei divin pe toţi cei ce se numesc creştini şi sunt cu adevărat demni de acest nume.

Ion POPINCEANU

UNIREA BISERICILOR

Problema unirii Bisericilor, caracterizată astăzi prin dorinţa de apropiere şi bună înţelegere, de colaborare şi unire în viitor a tuturor ramurilor creştine, este un simptom al timpului nostru.

Ea nu mai reprezintă ca altădată un interes confesional unilateral, străin de natura şi idealul Bisericii întregi, ci sentimentul dureros că desbinarea bisericească este o gravă abatere dela vrerea şi preceptele Mântuitorului. Există astăzi în lumea creştină conştiinţa înaltă, că desbinarea creştinismului şi dăinuirea ei în viitor apasă greu pe simţul de răspundere al întregii creştinătăţi.

Dacă strămoşii noştri sunt mai mult sau mai puţin vinovaţi de trista situaţie confesională de azi, toţi creştinii sunt datori să dorească îndrepterea şi reconstituirea unităţii bisericeşti. Să nu se uite, că dacă vina desbinării o poartă ei, vina perpetuării o poartă fiecare generaţie de creştini.

Înaintaşii noştri, Papa Leon al IX-ea, Patriarhul Mihail Cerularie şi Reformatorii, n'au măsurat consecinţele grave şi vătămarea care se aducea Bisericii întregi. Ei au fost la timpul şi la actualitatea lor, şi ei n'au putut vedea în viitor răul pe care îl aduceau Bisericii lui Hristos.

Acest lucru nu-l afirmăm pentru a le face procesul şi pentru a readuce în actualitatea noastră vina lor, ci pentru a vedea mai clar, în lumina noii orientări creştine, ce sarcină apasă pe lumea creştină de azi şi de mâine şi ce efort trebueşte făcut pentru a reda Bisericii integritatea şi armonia ei.

Deasemenea nu trebueşte uitat că în cursul veacurilor s'au ridicat între Biserici ziduri de netrecut, alimentate aceste despărţiri de ofense, insulte, lovituri, umiliri şi acuzaţii otrăvitoare. Aceste păcate apoi s'au stratificat şi legitimat şi limbile creştine s'au amestecat. Conştiinţa creştină, privind cu luciditate situaţia confesională de azi, nu are suficiente lacrimi pentru a plânge şi ispăşi păcatele grele care au adus Bisericile în situaţia de sciziune şi luptă.

Dar desbinarea şi lupta Bisericilor n'au adus rău numai lumii creştine. Sfânta îndrăzneală mă face să afirm, că acest rău a avut repercusiuni şi asupra lumei în general. Haosul politic de azi, este o consecinţă a sfâşierii BISERICII UNIVERSALE A MÂNTUITORULUI HRISTOS în organizaţiuni sectare şi antagoniste şi a lipsei de înţelegere şi dragoste creştină. Bisericile poartă răspunderea devierii omului de la linia creştină. Spectacolul dureros dat omenirii şi lipsa de sezisare a prefacerilor sociale şi politice din lume, au făcut ca omul, bietul om, să se îndrepte în altă parte, pentru a regăsi ceiace el considera pierdut. Deci cu mult curaj, trebue să spunem, că vina haosului de azi trebueşte căutată la noi, înainte de-a o găsi la protagoniştii nefericitelor teorii marxisto-leniniste şi materialiste.

Pentru aceea, când Papa Ioan al XXIII-ea, -în care noi recunoaştem spiritul ecumenic acela care a existat înainte de 1054- a lansat ideea convocării unui Conciliu la Vatican, în vederea apropierii tuturor Bisericilor, toată lumea creştină a primit cu entuziasm această inspirată iniţiativă, care în fond răspundea noii orientă pi a sufletului creştin.

Şi dacă Conciliul al 2-lea dela Vatican, nu reflectă în totul, inspirata iniţiativă a Papei Ioan, fiind ea însăşi înfrânată de prejudecăţi seculare, totuşi ideea de apropiere şi bună înţelegere îşi face loc puternic în inimile creştine.

continuarea în pag. 4

✠ IOANA, PRINCIPESĂ A ROMÂNIEI, PRINCIPESĂ DE HOHENZOLLERN ȘI ALTEȚĂ REGALĂ. S'A SĂVÂRȘIT ÎN EXIL, LA LAUSANNE, MULT ȘI DE MULTĂ LUME PLÂNSĂ, ÎN ANUL DE LA HRISTOS 1963, LUNA FEVRUARIE, ZIUA 19, ORA 5. ANII VIEȚII EI: 56.

PATRIE ȘI RUDENIE

2. *Oecumenicitate*. D-l Radu Dragnea crede ca mântuirea nu e posibilă decât în oecumenicitate, ceea ce poate fi perfect adevărat. D-sa crede însă că oecumenicitatea e de caracter cantitativ-spațial, și că se poate realiza și în veac. Directorul nostru, Gheorghe Racoveanu, a dat în această foaie a noastră, cu un alt prilej, toate elementele cari duc la înțelegerea oecumenicității *de fapt; așă* că e inutil să mai insistăm. Unde d-l D-l Dragnea greșește, e acolo unde d-sa, ignorând că *oecumenicitatea este limita către care tinde veacul, istoria*, crede că ea poate fi realizată aci și acum. Eroare gravă, a cărei primă consecință e, precum arătarăm, teoria mântuirii în veac, și a carei origine stă într'o confuzie: d-l Dragnea confundă anume *cuvântul* lui Dumnezeu, care e *absolut*, cu *trăirea* cuvântului lui Dumnezeu de către oameni, care trăire, fiind un fapt istoric, nu poate fi decât *relativă*. Este adevărat că Dumnezeu în atotputernicia Lui poate, prin har, să coboare asupra oamenilor cunoașterea absolută a legii Lui. Dar până acum această *scoatere din istorie* nu s'a operat decât individual, noi ceilalți rămânând deocamdata în istorie.

Insemnează aceasta că fiecare din noi, crede cum vrea și cum îl taie copul? Nu. Căci fiecare din noi nu suntem *fiecare din noi*, ci așa cum ne hotărăște structura comunității de destin, *nația* din care facem parte. Cu alte cuvinte, nu există în chip normal în istorie feluri individuale, ci numai feluri naționale de a trăi cuvântul lui Dumnezeu. De aceea *Comunitatea de iubire a bisericii se acoperă structural și spațial cu comunitatea de destin a nației.*

Asta e ortodoxie.

Dar atunci — unde e opoziția de care vorbea d-l Dragnea?

Eu știu că la considerațiile mele se pot ridica obiecțiuni; foarte multe, de la cei ce vor să "discute", — foarte puține de la cei ce vor să se lămurească.

Stau oricând la dispoziția celor din urmă.

1937 NAE IONESCU

ȚARI SUB-DESVOLTATE

După o definiție a Națiunilor Unite, se socotește sub-desvoltată o țară ai cărei locuitori câștigă, în medie, subt 100 DM *lunar*. Spania, cu un venit lunar de 100 DM de cap de om, se situiază între *sub* și *supra*. De la ea în jos se numără: Turcia, cu 70 DM; Brazilia, cu 40 DM; China, cu 25 DM; India, cu 20 DM; Etiopia, cu 12 DM; Tanganika, cu 7 DM lunar, de cap de om. Numărul țărilor sub-desvoltate este socotit la o sută.

De observat că mai toate țările sub-desvoltate livrează țărilor supra-desvoltate materii prime, ale căror prețuri le fixează . . . piețile mondiale.

PE URMELE LUI JEWTUȘENKO

Ziarele germane anunță că: "VIKTOR NEKRASSOW und *Jurij Kasakow*, die beiden sowjetischen Schriftsteller, wurden von der Deutschen Verlagsanstalt Stuttgart zu einer Besuchsreise durch die Bundesrepublik eingeladen; der Verlag wurde durch einen Artikel Jewtuschenkos in der "Zeit" angeregt, in dem es hieß, nun müßten auch andere sowjetische Dichter und Schriftsteller in die Bundesrepublik kommen."

CĂTRE PRIETENII „CUVÂNTULUI"

Cu numărul 12 (Mai 1963) CUVÂNTUL ÎN EXIL împlinește un an de existență. Patru prieteni, intelectuali români în exil, s'au legat să-i asigure apariția vreme de un an. Și legământul acesta l-au ținut: revista a apărut, cu regularitate strictă.

Pentru anul II (Iunie 1963 - Mai 1964), cei patru ctitori au făgăduit că vor mai ajuta; nu însă în măsura în care au făcut-o pân'acum. Pentru asigurarea apariției CUVÂNTULUI pe încă un an este așadar absolută nevoe ca la cei patru, alți ctitori să s'adaoge.

Fac deci, pe această cale — *numai pe această cale* — apel la prietenii care au mai mult decât e absolut necesar și care sunt convinși că apariția revistei noastre e un mare bine pentru cauza românească, să se înscrie în rândul ctitorilor "Cuvântului în exil". Îi rog să-mi comunice, în timp util, cu ce sumă pot contribui *lunar*. Contribuția lor îi rog să n'o lege de *condiții*; fiindcă, precum pân'acum așa și de-acum încolo, condiții nu se acceptă. Cele 10 numere apărute depun mărturie pentru calea și ținuta acestui CUVÂNT ÎN EXIL.

G. RACOVEANU

ADȘUBEJ ÎN AUDIENȚĂ PRIVATĂ LA PAPA IOAN XXIII

La sfârșitul solemnității înmânării, de către senatorul Gronchi, a distincției pentru PACE acordată Papei Ioan XXIII, gazetarul Adșubej, ginerele lui Hrușciov, o fost poftit, împreună cu soția, în Biblioteca Vaticanului unde a fost primit de Papă, în audiență privată. Audiența a durat 20 de minute. Asupra celor discutate "se păstrează tăcere". (Ca și cum ce s'a discutat ar avea importanță! Important e — vorba săteanului — "faptul în sine". Important e faptul că odată primiți copiii, va fi primit și hoțul-bătrân).

PATRIARHUL ALEXEJ APĂRĂ . . . VATICANUL

Într'un interview acordat ziarului ETHNOS din Atena, patriarhul Alexej al Moscovei respinge, ca neavenite, reproșurile făcute Vaticanului de "anumite biserici ortodoxe", după care Vaticanul, în scopul de a provoca zâzanie între ortodocși, a invitat *separat* bisericile ortodoxe la ședintele Conciliului II Vatican. Iată un cavalerism care ar putea da naivilor de gândit!

LIBERTATE ȘI IRESPONSABILITATE

Lumea catolică germană e scandalizată de reprezentarea, pe scena unui teatru berlinez, a piesei „*Der Stellvertreter*" a lui Rolf Hochhut. În această piesă se aruncă în seama Papei Pius XII vina uciderii celor șase milioane de Evrei . . .

Un comentator catolic se întreabă: "Libertatea fără adevăr mai poate fi numită libertate?" Mai poate! Numai că în acest caz ea se chiamă: *libertatea de a-ți bate joc de adevăr.*

ENIGMĂ?

Un publicist catolic comentând faptul punerii în libertate și înlesnirii de a veni la Roma, la conciliu, a mitropolitului Unit SLIPYI, arestat în 1945 chiar din ordinul lui Nichita Hrușciov (pe atunci prim-ministru al republicii ucrainene), crede că faptul rămâne "enigmatic".

Nu vedem aci nicio enigmă. Hrușciov, care-și trimite copiii și ginereii în audiență la Papa, mai poate slobozi din lagărele Siberiei o duzină de mitropoliți și de episcopi catolici . . . pentru o binecuvântare apostolică. (Binecuvântarea se face cu semnul sfintei cruci; potrivit cântării: "Doamne, armă asupra diavolului cruca ta o ai dat nouă!).

R.

ÎN BOBOTE

rămâne într'o imobilitate neprihănită, începe marea ofensivă de a ajuta pe ceilalți în "lucrarea de a exista". E oare posibilă acțiunea într'o lume în care totul e păzit, amenințat de "păzire"? Este, pentrucă împotriva acestei tiranii se luptă cu alte arme. Cu privirea. Cu privirea inimii. Oamenii devin transparenți din cauza puterilor privirii de dragoste, privire cu centrul în Dumnezeu și în inima celor ce-L caută după ce L-au găsit. Eroul din "Incognito" convertește cuvântul la felul lui particular de a privi în ceilalți. El nu se adresează decât în secret și numai unui singur semen. O singură dată. Și nu pe față, ci într'un limbaj special care învăluie adevărul în sugestie și arsură, într'un fel de complicitate fulgerătoare și aparent absurdă — "în bobote". "Contribuția națiunii noastre — afirmă Sebastian Ionescu — la civilizația umană va fi poate această invenție a limbajului *în bobote*, ca mijloc de apărare. Pentruce spui că e imposibil să faci ceva? Totul e posibil. Nu suntem numai liberi, dar și atotputernici." Procedându-se astfel, ia naștere o comunitate clandestină a celor care, vorbind "în bobote", înfruntă istoria și caricatura ei totalitară. Eroul cărții o definește, vizionar, "o rețea care se întinde prin ea însăși și pe care niciunul din membrii ei n'o mai poate urmări în minte, deoarece s'a ramificat în suprafață, în profunzime, spre vârfuri, până în închisori, până în Comitetul central, pe deasupra frontierelor".

Petru Dumitriu face din acest erou un sfânt aparte; unul care, alături de martirii din lagăre și închisori, completează prin anonimatul său, fresca suferinței românești, din care nu se poate să nu nască altă "ierarhie". "Chiar dacă nu putem fi ca el și ca semenii lui — dar fiecare poate să fie — suntem salvați și justificați prin existența lor. Triumful lor necunoscut este triumful nostru . . . Ascensiunea este cu putință și ierarhia așteaptă ca fiecare să-și ocupe locul. Iată ce mi s'a făcut cunoscut și iată ce vă transmit".

Acestea sunt ultimele cuvinte din cartea lui Petru Dumitriu. Fiecare dintre noi e dator să mediteze asupra "ierarhiei" și asupra ceasului al unsprezecelea.

ALB ȘI NEGRU . . .

Oficiosul arhiepiscopiei catolice de München-Freising, cântărind câștigul și paguba aduse Vestului liber de prieteșugul Vaticanului cu dușmanii bisericii lui Cristos, scrie: "Das Joch des offiziellen Staats- und Partei-Atheismus' liegt schwer auf den Christen Rußlands, am schwersten aber auf den Christen katholischen Bekenntnisses. Zudem wurde im atheistischen kommunistischen Rußland — seit Lenins und Stalins Zeiten — die katholische Kirche mit dem Papst als Feind Nr. 1 angesehen und der Papst in zahllosen Karikaturen der Verhöhnung preisgegeben. In den letzten Jahren wurde diese grobe Art, die katholische Kirche so zu verhöhnen, etwas abgebaut. Chruschtschow hat in wiederholten Glückwunschbotschaften sich an Papst Johannes XXIII. gewandt, erst jetzt wieder bei der Verleihung des Balzan-Friedenspreises.

Aber soll die katholische Kirche sich mit solchen Botschaften und Begegnungen becircen lassen? Wird dies nicht der kommunistischen Propaganda in Italien neuen Auftrieb geben? Es stehen die Nationalwahlen in Italien bevor, bei denen die kommunistische Partei sich einen kräftigen Zuwachs erhofft."

Și pentrucă fapta nu poate rămâne fără explicație, încheie: „Daß Papst Johannes XXIII. in so sichtbarer Weise bereit war, den Besuch der Chruschtschows entgegenzunehmen, mag aus der Hoffnung geboren worden sein, das Herz der Kreml-Mächtigen zu bewegen, den Christen wenigstens kleine Erleichterungen und Freiheiten zuzugestehen. Auch für die katholischen Gläubigen der Sowjetunion ist Papst Johannes XXIII. sorgender Vater."

MEMENTO: La 15 Martie 1940 a murit profesorul NAE IONESCU.

In numărul nostru viitor:

MIRCEA ELIADE, Hasdeu și locul lui în cultura românească;

RADU A. FLORESCU, Întâietatea în civilizația apusană.

Doamna Eglantine DASCHIEVICI pregătește, pentru Paști, un nou disc: ÎNVIEREA.



UNIREA BISERICILOR

O atmosferă cu totul nouă se degajează din al 2-lea Conciliu Vatican. În primul rând se proectează reforme mari în Biserica Romano-Catolică, prin care să se ușureze apropierea de celelalte Biserici. În acest Conciliu, prin decizia creștină a Papei Ioan al XIII-lea nu se mai întrebuințează cuvântul "eretic" și "shismatic", ci expresia de "frați separați". În al doilea rând, mișcarea de apropiere câștigă adepți puternici, sinceri și devotați, în sânul Bisericii Romano-Catolice. Și acest lucru s'a constatat atât la Conciliul din Vatican cât și mai recent cu ocazia SĂPTĂMÂNII DE RUGĂCIUNE PENTRU UNIREA BISERICILOR. Peste tot, catolicii, ortodocșii și protestanții, stau la aceiași masă în duh de dragoste creștină, discută, fac efort să se înțeleagă și se roagă împreună. Este o dovadă, că forțele latente ale sufletului creștin capătă noi dimensiuni acelea inspirate de Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

În ceiace ne privește pe noi, Ortodocșii, ne bucurăm cel mai mult de această mișcare, pentrucă noi, -spus cu toată modestia- poate cel mai mult am trăit, după 1054 cu nostalgia stării anterioare despărțirii, pe care totdeauna am regretat-o și pentru care mereu am plâns în rugăciunile noastre. Noi am avut totdeauna conștiința că prin despărțirea dela 1054, Trupul Mistic al Mântuitorului a fost sfâșiat.

Ca Români, privim această mișcare de apropiere cu ochii jinduiți ai nădejdii și bucuriei. Noi Românii suntem greu loviți și încercați. Biserica Ortodoxă în România duce viață de martir. Preoții, și mă gândesc la toată ierarhia bisericească și creștinii, acolo, sunt umiliți, chinuiți și împiedecați să-și împlinească cele mai elementare datorii creștine. Multe din Mânăstirile care au fost considerate lumina Ortodoxiei în Orient, au fost închise și porțile multor Biserici în care s'au rugat liber secole dearândul înaintașii noștri, au fost zăvorîte de furia persecutorului. Biserica Ortodoxa, cu fiii săi, duce acolo viață muceniceascâ. Chiar dacă glasul ei a fost înăbușit și libertatea i-a fost luată, totuși forța ei spirituală, este atât de puternică, încât pe mulți dintre noi ne facem să roșim când ne gândim la puținătatea și sărăcia duhului nostru. Problema apropierii și Unirii Bisericilor pentru noi, este o problemă care corespunde întru totul aspirațiilor și idealului nostru creștin.

Pentru încheiere, ca preot ortodox, aduc umilul meu omagiu, Papei Ioan XXIII pentru inspirata inițiativă și pentru atmosfera nouă de dragoste, sinceritate și înțelegere adusă în lumea creștină.

Preot Dr. Petre POPESCU

N. R. Când vorbește de "viața de martir" a bisericii ortodoxe românești autorul se gândește, fără îndoială, la mulțimea călugărilor, călugărițelor și preoților de mir ortodocși aruncați în închisori, ori desbrăcați, de haina preoțească. Jertfa acestor Ortodocși e mai însemnată decât jertfa multora dintre frații lor Uniți. Căci lor nu li s'a cerut — a Uniților — să se lepede de patriarhul lor și să intre subt ascultarea altui patriarh. Ei puteau să-și păstreze libertatea (și retribuția!) dacă făceau ce fac cei "înțelepți ca șerpii" (și blânzi ca cei ce sug la două oi). Tuturor acestora : laudă și cinste, fără margini! Despre partea "ierarhiei" ortodoxe românești actuale însă . . . Dumnezeu să ne ierte, dar în rândul martirilor noi nu o putem așeza. Evident, viață ușoară nu are, nici ea. Că nu e ușor să slujești "la doi Domni". Și cumplit lucru e să slujești "și lui Cristos și lui Veliar". Dar, oricum, când ești om liber, cu leafă de la stat; când ești lângă soția ta și-ți poți crește copiii omenește, nu te mai poți învrednici de cântarea: "Mucenicii tăi, Doamne, întru nevoințele lor . . . că având tăria ta, pe chinuitori i-au surpat : sdrobit-au și ale dracilor neputincioase îndrăsniri . . ."

Cuvântul apare odată pe lună. Adresa pentru chestiuni de redacție și administrație: George Racoveanu, 805 Freising, Schnegg-Str. 9, Deutschland. Pentru abonamente: Postscheckamt München, Konto-Nr. 1871 66, für George Racoveanu. Costul abonamentului anual: pentru Europa 12 DM; pentru Americi 4 doll.

Verleger: George Racoveanu